

Kort Beskrivelse

Tre-årig hovedprosjekt LivOgLyst Bergsdalen

Prosjektbeskrivelse

Bergsdalen Bygdelag ynskjer å halda fram med arbeidet om å skapa engasjement om LivOgLyst prosjektet i bygda. Fordi det i år har vore eit vanskeleg år med pandemi, ligg vi litt etter med forprosjektet, men vi har jobba godt i haust for å komma lengst mogeleg, og mykje er no begynt å ta form. I desse dagar går det ut ei spørjeundersøking til ungdom, både fastbuande og utflytta. Denne vil gje oss eit grunnlag for vidare arbeid.

Me har nok ikkje klart å avvikla dei folkemøtene vi hadde tenkt, det siste skulle vi ha når smittebølge to slo inn over oss. Der skulle vi bl.a. få besøk frå Åkrafjorden Oppleving, men dette måtte vi no setta på vent.

Det første mobiliseringsmøtet vårt vart halde i november 2019. Mange idèar og gode innspel kom inn. Sidan har vi ikkje hatt fleire samlingar utanom årsmøte i laget. Her var det fokus på skulebygget, og kva det kan nyttast til.

I søknad til 1-årig prosjekt, var det brukt ein del tid i omtale av skulen. Etter som bygget skal inngå i eit større utviklingsprosjekt av dalen, og behøver ein heilt anna fokus enn det LivOgLyst skal driva med, trur vi det er best at skulenbygget ikkje skal inngå som eige LivOgLyst prosjekt i denne omgang. At den kan bli det etter kvart, kan godt henda. men med tanke på økonomi og organisering er det fort gjort at det ikkje er meir liv og lyst igjen til andre ting.

Skulen er grendahuset vårt og hjertet i bygda, og ein god ressurs når det kjem til mogelegheiter for nye prosjekt. Mange av aktivitetane vi har i dag, føregår her.

I haust har vi fått starta tre prosjektgrupper, desse er godt i gang med arbeiet. Folkedansgruppa hadde sannsynlegvis vore starta om dette hadde vore eit normalår.

Kontaktopplysningar

Karin Groth 900 98 24 karingroth.kg@gmail.com

Anne Hilde Fosse Osvold 951 00 327 ahfo69@gmail.com

Motteke offentleg støtte:

Vi har motteke kr 50 000,- i støtte til forprosjekt LivOgLyst

Spesifikasjon

Bakgrunn

Innbyggjartalet i Bergsdalen går nedover. I ein aldrande befolkning er vi no ca 60 fastbuande

Bergsdalen har gått frå å være ei jordbruksbygd der dei fleste hadde ei inntekt frå garden, og partnaren hadde jobb utanom. No er situasjonen snudd til at begge må ha jobb utanom. Ungdommar som dreg frå bygda flyttar skjeldan heim. Det kan vera fleire grunnar til det, men fordi dei fleste tek høgskuleutdanning, er ikkje arbeidsmarknaden særleg attraktiv, om du ikkje tek utdanning innan helse og omsorg. I tillegg er det nok mange av dei som ikkje finn verken Bergsdalen eller Vaksdal kommune særleg attraktiv i øyeblikket. Trenden er at unge folk rømmer kommunen frå alle bygder. Problemet er nok større enn at vi som LivOgLyst prosjekt greier å snu trenden aleine. Vaksdal kommune har starta eit arbeid med dette som tema, men vi som bygd har endå ikkje sett noko til dei eventuelle tiltak som dei tenkjer å komma med.

Ungdommen er vår største ressurs, så vi blir nøydde til å leggja forholda til rette for at dette skal snu. Godt samarbeid med kommunen er vesentleg, men kommunen må òg sjå fordelene med at det bur folk i Bergsdalen.

Vi opplever at Bergsdalen er populær blant hyttefolk, men det er ulike meiningar blant innbyggjarane om kor mange hytter det bør være i bygda. Dalen ber sterkt preg av kraftutbygging, der enkelte bruk har strenge restriksjonar når det gjeld utnytting av eige bruk. Kommunikasjon som breidband, mobilnett og DAB vert bygd ut der det tenar mest folk, som f.eks i hyttefelt, og enkelte innbyggjarar får ikkje tilbod om desse godene. Dette opplevast som urettferdig, og er heller ikkje på pluss sida når det gjeld å få ungdommen til å flytta heim. Hyttefolket kan sitte med heimekontor på hytta under pandemien, men fleire innbyggjarar må sette seg i bilen å kjøre til nærmaste dekningsområde for å logge på nettbanken.

Dalen vert i stadig aukande grad brukt til friuftsliv, både av kommunens eigne innbyggjarar (mange lokale har hytter), men òg av tilreisande frå Bergen og omland som er på dagstur eller går til Dnt-hyttene. Vår, sommar og haust er det òg svært mange utanlandske turistar som kjem. Overnattingsmogelegheiter for desse er svært begrensa, her er det stort potensiale. Bergsdalshytta som har vore eit populær overnattingsstad, ligg i skrivande stund ute for sal. Pandemien sette ein brå stopp for vidare drift der.

Det er som tur og rekreasjonsområde Bergsdalen vert mest brukt. Særleg Dnt stiane er populære og det legg etter kvart stort press på naturen, stiane vert svært opptrakka og utvida år for år. Med all denne trafikken, er det stor mangel på parkeringsplassar og toalettfasilitetar. Bergen turlag har siste året fått utvida litt parkering, men på langt nær nok. Dei har i tillegg søkt om midlar til stibygging av sherpaer i området, noko som truleg vil auka behovet ytterlegare.

Enkelte grunneigarar vert sterkt plaga med stor utfart, og ved større utfart, jo mindre respekt for privatlivets fred eller eigedom. Folk tek seg til rettes. Greier vi med dette prosjektet å «letta trykket» på desse populære stiane, slik at folk tek heile dalen i bruk, vil det vera ein stor fordel.

Bergsdølene har ei sterk dugnadsånd. Men her som dei fleste andre stader, dugnadsviljen er ikkje like stor hos alle, og eldskjelene slit seg ut. Mange er komne høgt i alder men bidreg der dei kan.

Etter at skulen kom i «spel», om bygda skulle overta eller ikkje, vart det stor splid blant innbyggjarane. Dette er det verste som kunne skjedd Bergsdalen. Enkelte har ikkje vore på talefot på lang tid. Dette har sjølvstøtt sett sitt preg på all aktivitet i dalen. Heldigvis er det no vorte mykje betre, men vi er ikkje heilt i mål. Det nystarta bygdelaget som skal eiga og drifta skulen, har starta eit prosjekt der framsnaking og omdømebygging vil vera noko vi skal ha fokus på framover. Vi trur at i samarbeid med LivOgLyst skal vi klara å finna tilbake til det gode samhaldet og gode verdiane som Bergsdølene innehar. Det som er sikkert er at alle som bur i bygda, har ein ting felles; alle vil bygda sit beste, uansett ståstad.

Saman mot eit felles mål, der alle ser nytten med å skapa noko saman, og med fokus på fortsatt god moblisering, så har vi stor tru på at dette skal gå veldig fint.

Frivilligheit

Vi har fremdeles faste arrangement i dalen som har lange tradisjonar. Alle desse er basert på dugnad på tvers av lag og organisasjonar:

- 17. Mai
- Juletefest.
- Arrangerar skirenn og vinteraktivitetar for heile kommunen fleire gonger for vinteren.
- Strikkekafè kvar 14. dag
- Loppemarked m/kafè på fiskedagen som er arrangert av Dale Fiskarlag.
- Medarrangør i Bergsdalen Opp
- Ryddar boss langs hovedvegen kvar vår
- Stort dugnadsarbeid med oppkjøring og tilrettelegging av skiløyper til allmenn bruk

Å ha arrangement der ein har fokus på gammal tradisjon og kultur er noko vi vil satsa på. Vi har mange kulturminner som bør komma opp og fram. Registrering og fotografering av gamle reiskap er eksempel på ein av desse.

Bygdedagane håpar vi no å få teke opp igjen. Dette var eit særdeles kjekt og samlande arrangement som sprang ut av «Trivselsgrenda» som var noko liknande som LivOgLyst. Vi måtte slutte å arrangere når kommunen ville selje skulen. Vi fekk 11 år med stadig aukande oppslutning, dei to siste åra hadde vi 800 personar som vi forsynte med lokal mat og underhaldning. Mykje av overskotet har vi brukt i år på nytt kjøkken i Ungdomshuset. Ca. 420 dugnadstimar er brukt der i år..

.

Utvikling

LivOgLyst prosjektet skal hjelpe folk til å starta aktivitet og engasjemeng gjennom dei mogelegheitene som finnst.

- Skapa samarbeid, trivsel og stoltheit over bygda si
- Vidare utvikling av jordbruk inkl. husdyr, kjøttproduksjon, grønsak- og bærproduksjon.
- Småskala reiseliv inkl. naturopplevingar.
- Kultur og folkeliv
- Tilrettelegging for nyetablering
- Tilrettelegging av budstادتomter

LivOgLyst prosjektet

Det er bygdelagsstyret som prosjekteigar som til no har styrt forprosjektet. Me har hatt ei litt vanskeleg tid på fleire måtar. Pandemi er ein av dei. Innad i gruppa, har det vore litt forskjellig forståelse av korleis eit LivOgLyst prosjekt skal organiserast. Me er etter kvart vorte einige, og funne ein arbeidsmåte som fungerer fint. Tre arbeidsgrupper er komne i gang, det gjeld bygdedagar, tretelt/gapahuk og turstiprosjekt som kanskje får namnet «Vandrarveg for deg og meg»

Pga. pandemi har vi ikkje kunna arrangert alle dei møtepunkta som vi hadde tenkt, men ein når langt med å snakka med folk. Det viktigaste no er å få folk med på laget utan at nokon føler seg forbigått på nokon måte. Vi håpar å engasjera folk i alle aldrar, og det skal vi få til ved å skapa gode sosiale møteplassar. Vi trur at hvis folk finn saman og får eigarskap til sitt prosjekt, så vert det gode prosjekt.

Me vil senda ut info til folk etter kvart, både digitalt og i postkasse, der me heile tida oppmodar til deltaking, og informerar om framdrift i dei ulike prosjekt. Me vil òg oppmoda hyttefolk om å komma med innspel. Når forholda tillet det, vil vi igjen invitera til sosiale møtepunkt og vidare idèutvikling. Dei prosjekta vi allereie har sett i gong er relativt store, men vi trur dei vil engasjera folk. At fleire mindre prosjekt vil komma i stand etter kvart er vi heilt sikre på.

Prosjektmål

- 1: At fleire ungdommar flyttar flyttar heim igjen.
- 2: Bergsdalen skal vera god å bu i, og fleire får lyst til å komma å bu her.
- 2: Skapa ei levande bygd, der bulyst, samarbeid og engasjement står sentralt.
- 3: Bergsdalen skal bli meir synleg som tur og turistmål, men samtidig ta vare på den eigenarten dalen innehar.
- 4: Få fleire til å engasjere seg i dalen, både innbyggjarar og hyttefolk
- 5: Skapa arbeidsplassar

Forankring

Gjennom brei mobilisering og idèdugadar, Bergsdølingen sin store dugnadsvilje, og saman mot eit felles mål, er sjølve forankringa i prosjektet.

Prosjektorganisering

Bergsdalen grendelag er prosjekteigar. Det vil bli lagt opp til samarbeid mellom dei ulike lag i bygda, alt etter prosjekt. Der vi er komne lengst i arbeidet er at vi saman med Ungdomslaget skal ta opp igjen arrangeringa av bygdedagane som har vore arrangert i 11 år i regi av Bul. Dette arrangementet har vore lagt på is i fleire år pga den store usikkerheita rundt skulebygget. Det har til no vore to møter med Bul der organisering har vore tema. Det skal lagast ein formell avtale, der rollefordeling, økonomi og informasjon til prosjekteigar skal tydelegjerast.

Som før nevnt, er tre prosjektgrupper danna. Fleire grupper vil verta danna etter kvart, når tida er inne for at folk kan møtast igjen, men akkurat no set pandemien sterke begrensningar.

Me legg opp til at dei forskjellige gruppene rapporterar og samarbeidar med prosjektleiar, som igjen har den formelle kommunikasjonen mellom dei ulike ledd.

Samarbeidspartnarar

Vi ynskjer å ha ei breid gruppe med samarbeidspartnarar. Kommunen si bygdeutviklingsgruppe, Vaksdal turlag, Vaksdal historielag, Hamlagrø velforening, lokale lag som Ungdomslag, Jordbrukslag og sokneråd. Dei aller viktigaste er likevel innbyggjarane som stiller på dugnadar og arrangement. Utfordringa er å få fleire hyttefolk til å engasjere seg, der er vi godt i gong, men her må ein jobba over tid...Fleire samarbeidspartnarar kan komme til etter kvart som prosjektet utviklar seg. Vi veit at det er fleire som har gode prosjekt, men som ikkje er komne heilt i gong endå pga pandemien.

Aktivitetar

- | | |
|------------------------------|--|
| 1: Tre telt og gapahuk | 5. Pusse opp uteområdet rundt ungdomshuset |
| 2: Infoskilt og turstar | 6: Bygdedag |
| 3: Julemarked | 7: Bord og benkar på sentrale stader |
| 4: Årleg samkoma med god mat | 8: Tilby parsellhage |
| 9: Årleg konsert i kyrkja | 10: Dansegruppe |

Målgrupper

Prosjektet må bli godt kjendt i lokalmiljøet og i kommunen. Det finns mykje gode ressursar blant hyttefolk, og får vi nokre av desse til å engasjere seg er det eit stort pluss. I begynnelsen må me nok plukka inn folk, men håpet er at fleire etter kvart oppsøker oss frivillig. Me må sjølvstendig hjelpe til med god kommunikasjon.

Resultat

Me har høge mål for prosjektet, men me har stor tru på at me skal lukkast:

- Innbyggjarane i dalen skal føla at samarbeid gjev resultat. Den sterke dugnadsanda i dalen er vorte endå sterkare, fleire er med og dreg lasset. Hyttefolk er vorte meir inkludert og har fått større interesse for bygda sitt ve og vel.
- Folk vil flytta hit, ungdom vender heim og vi har tomteland til å bygge hus på.
- Vaksdal kommune prioriterar at det skal bu folk i Bergsdalen. Dette kan gjerast på fleire måtar, f.eks hjelpe til med tilrettelegging av hustomter/ spreidd busetnad, stimuleringstilskot ved etablering, lågare eigedomsskatt til fastbuande, prioritere utbygging av fibernett til alle, utarbeide heilheitleg plan for utbygging av hytter, arbeide for betre standard på fylkesvegen..
- Det er kome opp infoskilt ved inngangane til dalen, slik at folk enkelt kan gjere seg kjende.
- Turgåarar sprer seg meir utover enn i dag, der dei fleste kun nyttar Dnt rutene. Fleire turruter er merka, nokre med historieforteljande skilt.
- Det er kome opp små tretelt/ gapahuk i tilknytning til fjellvatna våre. Desse kan nyttast f.eks i forbindelse med fisketur.
- Det er kome opp et par gapahukar med bålpanne til allmenn nytte.
- Bord og benkar er sett opp langs elva.
- Uteområdet rundt ungdomshuset og skulen er vorte meir innbydande.
- Danseskoa er på og det dansast i skulen.
- Bygdedagane er tekne opp at og julemarked og fiskedag eg viktige arrangement.
- Organisering og arbeidsmetodar oppnådd i arbeidsperioden skal forhåpentlegvis fortsetja.

Effektar

Vi ynskjer at arbeidet med LivOgLyst prosjektet skal skape trivsel og tilhørigheit til bygda. Alle skal kjenna seg respektert og føla at dei har noko å bidra med, der alle er like viktige. Hyttefolket skal bli meir inkludert og ynskjer å bidra til bygda, og ikkje berre komme opp fredag med retur søndag.

Bygda skal bli endå meir kjend ute, vi skal sette oss på kartet. Besøkjande skal få gode opplevingar.

Sist men ikkje minst.; Fleire vil busetje seg i bygda, fordi det er ei god bygd å bu i, og at det kan vera håp for nokre arbeidsplassar. Ungdommen er framtida, og får vi fleire av dei til å flytta heim etter kvart, vil det skapa ein positivitet som forhåpentlegvis gjer at fleire vil gjera det same.

Tids og kostnadsplan

Tittel	2021	2022	2023	Sum
1. Mobiliseringstiltak	40 000	40 000	10 000	90 000
2. Prosjektleiing	25 000	25 000	25 000	75 000
3. Kompetanse/nettverk	30 000	15 000	15 000	60 000
4. Prosjekt/tiltak	35 000	50 000	80 000	165 000
Sum kostnader	130 000	130 000	130 000	390 000

Finansieringsplan

Tittel	2021	2022	2023	SUM
1. Vaksdal kommune	30 000	30 000	30 000	90 000
2. Vestland fylkeskomm	100 000	100 000	100 000	300 000
Sum finansiering	130 000	130 000	130 000	130 000